

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:
"כי גר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

במפרשים

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858, ד.ג. שדה-גת * טל': 08-8581440 * פקס: 08-8503835

שנת תשס"ו

פרשת קרח

(ד) וישמע משה. הזכיר משה לצדו, כי אהרן במוסרו ובקדושתו לא ענה דבר בכל המחלוקת הזאת, ויהי כמחריס וכמודה מרוב עוה שמעלת קרח גדולה ממעלתו, אבל הוא עושה כדבר משה כי כך הוא גזירת מלך: ויפל על פניו. כששמע שחשדוהו בצנזרותו נפל על פניו לדרוש את ה' לידע מה יעשה, כי על עלבונו היה מוחל אילו הדבר תלוי בו, אלא שהיה מקנא לכבוד ה', ולכן הוחיל שיודיעו מה לעשות, ואז נאמר לו מה שיאמר לקרח: (ה) אל קרח ואל כל עדתו. עיקר דבורו לקרח כי היה ראש לכל הנקהלים ובכלל כל שבטו שבט לוי, ואח"כ לכל עדתו שהיו משאר שבטים, והחל להשיבם על טענותיהם: בקר וידע ה' את אשר לוי. למחר יעשה ה' אות צאֵרן להודיע לכל את אשר נו. וזאת היתה תשובה על טענת הצבורים ואמר שיודיע השם אם הצבורים לו יהיו כמ"ש כי לי כל צבור (לעיל ג' י"ג), או שהחליפם בלויים כמ"ש והיו לי הלוים (שם י"ג): ואת הקדוש ויקריב אליו. וכן יודיע ה' לעיני כל העם מי הוא הקדוש יותר מכלם, ואתו יקריב אליו מחר, שישע אל מנחתו ואל מנחת האחרים לא יפנה, וזאת היא תשובה על מעלת אהרן: ואת אשר יבחר בו יקריב אליו. ואת אשר יבחר בו לדורות לעמוד לשרת לפניו הוא וזרעו כל הימים יקריב אליו מחר, לומר שיהיה להם הסיון הזה אות לדורות עולם שלא יחלקו לא על הנבחר ולא על זרעו לעולם: (ו) זאת עשו. מאחר שאתם מבקשים כהונה, והקטורת הוא הנבחר שבעבודות, קחו לכם היום מחתות, ולמחר צעת הקרבת הקטורת הנעשית בכל בוקר תקרבו אותה כלכם: (ז) והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש. ולא פירש צאיזה אופן יכירו מי הוא האיש אשר צו יבחר ה', ואין ספק שיהיה זה ע"י אות יולא מדרך הטבע, אבל צאמרנו והיה האיש, רמז להם שרק אחד יזכה לכהונה גדולה, והשאר יעשו, ובסמוך פירש להם יותר שיהיה ענשם צמיחה: רב לבם בני לוי. מאחר שרק אחד יהיה הקדוש, א"כ אתם מבקשים יותר מהראוי כי א"א שתהיו כלכם כהנים גדולים:)

א. ביאור יש"ר.

פרק טז פסוקים ד'-ז':

אלות

1. לכאורה מה הקושי בקטע הראשון: "וישמע משה" ומה מצנתו?
2. בקטע השני: "יפול על פניו" נותן פרשנו אמצה פסיכולוגי ואוסרי, מה בדיוק הקושי ומהי תשובתו?
3. איך הוא מסביר - בפסוק ה' - את התארגנות קורח ואכן אופן התשובה אליו?
4. איך תשובות עקרוניות וחשובות יודיע הקב"ה למחר בבוקר, מה הן בדיוק?
5. למר דוקא קטורת?
6. בפירושו על פסוק ז' מסביר פרשנו כמה שאלות אפשריות, מה הן ומה תשובותיו?
7. איך הוא מסביר: "רב לבם בני לוי"?

* * *

פרק טז' פסוקים ה':

ה) בְּקֶרֶד וַיֵּדַע וַגּוֹי. טַעַם אֹמְרוֹ בְּקֶרֶד וַגּוֹי וְלֹא עָשָׂה הַמִּבְחָן בְּאוֹתוֹ זְמַן עֲצָמוֹ, אוֹלֵי שְׂכָר נַעֲשֶׂה קִטְרֵת שֶׁל בֵּין הָעַרְפּוֹס שֶׁבוֹ הַמִּבְחָן. עוֹד, שְׁלֹא יִחְשְׁדוּהוּ שֶׁעָשָׂה הַמִּבְחָן בְּזְמַן בְּלִמְתֵי הַגּוֹן שֶׁהוּא בֵּין הָעַרְפּוֹס שְׁאִינוֹ זְמַן הַרְצוֹן, וְכַמְאָמְרָם ז"ל בְּזִהְרַת הַקְּדוּשׁ (ח"ב ל"ט): שֶׁהוּא זְמַן תְּגַבֵּרֵת הַדֵּינָיִם. עוֹד נִתְפַּוֵן בְּזֶה אִישׁ הָאֱלֹהִים לְתַתּ לָהֶם זְמַן הַלִּילָה לְהַתְּבַוֵּן בְּמַעֲשֵׂיהֶם אוֹלֵי וַיִּפְּרוּ כִּי לֹא טוֹב עוֹשִׂים וַיִּחְזְרוּ בַתְּשׁוּבָה וַרְו"ל אָמְרוּ (במדר"ר פי"ח) טַעַמִּים אַחֲרֵים לָמָּה עֵכָב עַד בְּקֶרֶד, אֵלּוֹ וְאֵלּוֹ דְּבַרֵי אֱלֹהִים חַיִּים:

אֵת אֲשֶׁר לוֹ וְאֵת הַקְּדוּשׁ וַגּוֹי. צָרִיף לְדַעַת לָמָּה כִּפְּל לֹמֵר אֵת אֲשֶׁר לוֹ וְאֵת הַקְּדוּשׁ, וַרְו"ל אָמְרוּ (זהר כאן) אֲשֶׁר לוֹיִזוּ לְוִיָּה, הַקְּדוּשׁ: זֶה כְּהֵנָּה, וְצָרִיף לְדַעַת לָמָּה הַצָּרִף לְהַזְכִּיר עֲנִין הַלְוִיָּה בֵּינָן שְׁלֹא עָרְעְרוּ אֶלֶּא עַל הַכְּהֵנָּה, וּלְפִי מָה שֶׁפִּרְשְׁתִּי כִּי קִרַח לָקַח גְּדוּלֵי שְׂבֵט רְאוּבֵן עִמּוֹ בְּטַעֲנָתוֹ שֶׁמְחֻזְרֵי הַגְּדֻלָּה לְבַכּוֹר שְׂבָאֲחִים, לְזֶה הַכְּרַח לְהַשִּׁיב גַּם עַל הַחֲלָקָה הַזֹּאת:

מלכו

1. מה הקושי בקטע הראשון?
2. עליו תשובות שונות נותן ספרנו, מה הן ומה ההבדל ביניהן?
3. מה הקושי בקטע השני ואיך הוא מסביר?
4. איך הוא מתרץ את צנין המאבק עם צל האווירה?
5. מה הם שני ה"צרכורים" ספרנו מסבירם בקטע השלישי?
6. האם זה מחריף או מקלף על ההתמרדות?
7. מהי אט כן מצאתו על אהרון לפי כל זה?

* * *

ג. כלי יקר .

פרק טז' פסוק ה':

ה) בְּקֶרֶד וַיֵּדַע ה' אֵת אֲשֶׁר לוֹ. אֵין פְּרוּשׁוֹ הַגְּבֻלַת זְמַן, לֹאמֵר מִחֵר יִהְיֶה הָאוֹת הַזֶּה, דָּאֵם כֵּן, הִנֵּה לוֹ לֹמֵר 'בְּקֶרֶד יֵדַע ה'', מָהוּ "וַיֵּדַע" בְּוִי"ו? וְאֲשֶׁר אֵלִיּוֹ מִבְּעֵי לִיָּה; מָהוּ "לוֹ"? אֶלֶּא כֵּן פְּרוּשׁוֹ: הַבְּקֶרֶד יִאֲמַת וַיִּבְרַר הַדִּין עִם מִי. וְזֶה, לְפִי שְׂקֵרַח חֲלַק עַל הַכְּהֵנָּה וְעַל הַמִּתְנַוֵּת כְּהֵנָּה, כְּדֹאִיתָא בְּמַדְרַשׁ בְּמַעֲשֵׂה אֲשֶׁר סִפֵּר קִרַח לְכָל הָעֵדָה, אֶלְמָנָה הִנֵּה לָהּ כְּבִשָׁה, וְלָקַח אֶהָרֵן רֹאשִׁית הַגּוֹ וְהַבְּכוֹר וַזְרוּעַ וּלְחַיִּים וְכוּ' (ילקוט שמעוני טו, א). וְרָאִיָּה לְזֶה, שֶׁהָרִי אַחֲרֵי אֲשֶׁר נִתְּחַה שְׂקֵטָה הָאֲרִין מִן הַמַּחֲלָקֵת, גִּתָּן ה' לְאֶהָרֵן הַמִּתְנַוֵּת "בְּרִית מְלַח עוֹלָם" (להלן יח, ט), שֶׁמַּע מִיָּנָה שְׂקֵרַח הִנֵּה מְעַרְעֵר עֲלֵיהֶם, וְאָמַר מִשָּׁה: "בְּזֹאת תִּדְעוּן" כִּי גִתָּן ה' לְאֶהָרֵן הַמִּתְנַוֵּת חֲלָף עֲבוּדָתוֹ, כִּי כָּל

עוֹד יִתְבָּאֵר בְּהַעִיר עוֹד לָמָּה כִּפְּל לֹמֵר וְאֵת אֲשֶׁר יִבְחַר בוֹ יִקְרִיב אֵלִיּוֹ, אֲכַן יִרְצֶה עַל זֶה הַדְּרָף לְצַד שְׂבַעֲרַעוֹרָם יֵשׁ בוֹ פְּנִים, הָאֶחָד כִּי אֶהָרֵן אֵינוֹ רְאוּי כָּל כֵּן כִּי יֵשׁ בָּהֶם גְּדוּלִים וְטוֹבִים מִמֶּנּוּ, וְהִב' שִׁישְׁנו לְכִיּוּצָא בוֹ בְּעַם הַרְאוּיִים לְעַמֵּד לְשֵׁרַת עִמּוֹ. לְזֶה, כִּנְגַד מָה שְׁנוֹגַע לְכַהֲנַת אֶהָרֵן שִׁישׁ רְאוּי מִמֶּנּוּ, אָמַר אֵת אֲשֶׁר לוֹ פְּרוּשׁ אֲשֶׁר מִזְמַן לוֹ לְעֲבוּדָתוֹ מִתְחַלַּת הַבְּרִיאָה, עַל דְּרָף אֹמְרוֹ (ירמ' א) בְּטַרְס אֲצָרָף כְּבִטָּן וַגּוֹי, וְאֵת הַקְּדוּשׁ פְּרוּשׁ אַחֲרֵי שְׂבָא לְעוֹלָם קִדְשׁ עֲצָמוֹ וְעָשָׂה עֲצָמוֹ כְּלֵי רְאוּי לְשֵׁרַת בְּקִדְשׁ, וְדַקְדַּק לֹמֵר וְהַקְּרִיב לֹמֵר שְׂכָר הַקְּרִיבוֹ וְהַשְׁרָה שְׂכִינָתוֹ עַל יָדוֹ, וְכִנְגַד הַמּוֹכֵן מֵהֶם שְׂרַצוֹנָם לְהוֹסִיף עֲלֵיוֹ אָמַר וְאֵת אֲשֶׁר יִבְחַר בוֹ יִקְרִיב אֵלִיּוֹ אֵם יֵשׁ רְאוּיִים כִּיּוּצָא בְּאֶהָרֵן לְעַמֵּד גַּם כֵּן לְשֵׁרַת יִקְרִיב אֵלִיּוֹ:

דְּבַר הַנִּתְּנָן בְּבְקֶרֶד הוּא הַדְּבַר הַנִּתְּנָן בְּשִׁמְחָה וּבְפְנִים מְאִירוֹת, וְזֶה הוֹרָאָה שֶׁהַנִּתְּנִיָּה דְּבַר הַגּוֹן, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י פְּרִשְׁתׁ בְּשִׁלַּח עַל הַמֶּן שְׂנַתָּן בְּבְקֶרֶד (שמות טז, ז). וְלִכְפֹּף גָּאֵמַר לְקַמֵּן בְּמִתְנַוֵּת כְּהֵנָּה: "וְאֵנִי הִנֵּה נִתְּמִי לָךְ" (להלן יח, ח), פְּרִשׁ רַש"י: בְּשִׁמְחָה, כְּמוֹ: "הִנֵּה הוּא יֵצֵא לְקִרְאָתְךָ וְרָאָךְ וְשָׂמַח בְּלָבוֹ" (שמות ד, יד), וְהִינּוּ בְּפְנִים מְאִירוֹת. וְכָל דְּבַר הַנִּתְּנָן בְּשִׁמְחָה וּבְפְנִים מְאִירוֹת, נִתָּן בְּבְקֶרֶד בְּבְקֶרֶד, בְּהִטִּיבוֹ אֵת אֲשֶׁר שָׂאֵל כְּהֵנָּה. וְאֵם כֵּן, הַבְּקֶרֶד יִבְרַר שֶׁהָאֲמַת עִם אֶהָרֵן, "וַיֵּדַע ה' אֵת אֲשֶׁר לוֹ", כִּי לוֹ יִתְּבַרַף הַפְּסָף וְהַזְּהָב, וּמִשְׁלוֹ יִתָּן לוֹ ה' לְמַשְׁרָתוֹ עוֹשֵׂי רְצוֹנוֹ, וְלֹא כְּמוֹ שְׂאֵמַר קִרַח שְׂלַקְחָם בְּלֹא הוֹרְמָנָא דְּמַלְכָּא יִתְּבַרַף.

3/100.

וּמְדַבֵּר אֶמֶר מִשָּׁה: "לֹא נִזְמַנּוּ אֲנִי וּמִיָּשָׁר
 נְשֹׂאתִי", שָׁמַע מִיָּנָה, שְׂכָשֶׁם
 שֶׁחֲשָׁדוּהוּ שֶׁנָּתַן לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן כְּדֵי שְׂיִזְכֶּה
 בְּמִתְנֻת פְּהֵנָה, כִּף חֲשָׁדוֹ אֶת מִשָּׁה, לֹמַר אֶךְ
 לוֹ הַמְּלוּכָה, כְּדֵי לְזַכּוֹת בְּזֶה מִשְׁפֵּט הַמְּלוּכָה,
 "וְאֵת חַמּוּרֵיכֶם יִקַּח" וְגו' (שְׂמוּאֵל א' ח, טז). עַל
 כֵּן אָמַר כְּמִתְנַצֵּל: לֹא זֶה שְׂלֵא לְקַחְתִּי בְּזֶרַע
 חַמּוּר שֶׁל אֶחָד מֵהֶם, אֲלֵא אֶפְלוּ בְּמִתְנָה לֹא
 לְקַחְתִּי מֵהֶם. לְכֹף אָמַר "נְשֹׂאתִי", לְשׁוֹן
 "וַיִּשָּׂא מִשָּׂאת מֵאֵת פְּנִי" (כְּרִישִׁית מַג, לֵד).
 וּלְפִי שְׂמִדְרָף הַמְּלָכִים לְהִרְעֵ לְמִי שֶׁאִין נוֹתֵן
 לוֹ מִתְנֻת, לְכֹף אָמַר: "וְלֹא הִרְעֵתִי אֶת אֶחָד
 מֵהֶם".

וְלִפִּי מֵה שֶׁפָּרְשָׁנוּ לְמַעַלָּה שֶׁקִּרַח חָלַק עַל
 הַבְּרִיאָה, אָמַר כָּאֵן "בִּקְר", כִּי מִצַּד
 שֶׁאִין אֶתָּה יְכוּל לְהַפֵּךְ הַבִּקְר לְעֵרֵב, בְּזֶה
 "וַיִּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ", כִּי לוֹ יִתְבַּרֵךְ תִּבְל
 וּמְלוּאָה, וְהוּא הַמְּמַלִּיךְ מְלָכִים, וּבִכְדּוֹ יִתְבַּרֵךְ
 לְהַקְרִיב אֵלָיו אֶת אֲשֶׁר יִבְחַר בּוֹ.

אלף

1. מתי אלוט - לכאורה סטנוניות של פרשנו בתחילת דבריו, מה הן?
2. מהי תשובתו לכך?
3. מה מסמך הבוקר ואיך זה קשור למחנה?
4. איך פרשנו מסמך קטע השני את התנהגותו של אמה ולאמה חשוב לו להדגיש זאת?
5. איך ולאמה הוא מפרש את השורש "נשא"?
6. מה בצבט מוסיף פרשנו בדבריו בקטע האחרון?

* * *

ד. תוספת ברכה.

פרק טו בסוף ה

בכר יידיע - את אשר לי (וי"ו ה')

עִינֵי רַשִׁי בְּטַעַם הַדָּבָר שֶׁהֵנִיחַ הַבִּירֹדֵר עַד הַכֶּסֶף יֹאפִסֶה לִיתֵן טַעַם
 עַפ"י מֵה שֶׁאִמְרוּ בְיוֹמָא ע"ה א' כִּי מִתְכַּנְּנֵת הַמֶּן הִי, שֶׁאִם הִיוּ לֹאנְשִׁים
 דִּין וְדַבְרִים וּמַחְלֻקֹת הִי נִתְבַּרֵר הַצַּדִּיק בְּבִקְר בַּעַת יְרִידַת הַמֶּן, כִּי זֶה
 שֶׁהַצַּדִּיק אֶתּוֹ נִמְצָא הַמֶּן בְּבִיתוֹ לְרֵאשׁוֹנָה, וְלִכֵּן דָּחָה הַבִּירֹדֵר עַד לְמַחֲרָה
 בְּבִקְר. וְהַלְשׁוֹן וַיִּדַע הוּא כְמוֹ וַיִּדְעֵ, כִּי לֹא שִׁיךְ לֹמַר שֶׁהַקְּב"ה יָדַע
 אֶךְ אִו, כִּי לוֹ נִגְלוּ כָל תַּעֲלוּמוֹת מְרִאשִׁית בּוֹאִם.

אלף

1. מתי קויות אפשריות מוצא פרשנו בקטע שלנו, מה הן?
2. פרשנו קושר את המחנ אל המן, התוכל לעשר מה מביאו לכך?
3. מה בדיוק היה המחנ כאן?
4. מה הוא מתקן בדבריו לפירוש "וידע" ולאמה זה חשוב כל כך?

* * *